

NODOKĻI

PVN režīma maiņa elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem

27. augusts, 2014 / Sabīne Vuškāne un Dace Everte, zvērinātu advokātu biroja „SORAINEN” vecākās nodokļu menedžeres

<http://www.ifinances.lv/lat/nodokli?doc=5494&hl=sorainen&ref=search>

Sabīne Vuškāne

Foto: Elīna Kursīte

Stājoties spēkā [Pievienotās vērtības nodokļa likuma](#) (PVN likums) grozījumiem par īpašā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) režīma piemērošanu elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem, nodokļu maksātājus gaida jauns izaicinājums – ir jāspēj orientēties vienlaikus 5 – 6 Latvijas un Eiropas Savienības (ES) normatīvajos aktos. Šajā rakstā apkopoti būtiskākie aspekti, kas nodokļu maksātājiem būtu jāzina, gatavojoties izmaiņām.

No 01.01.2015. tiks mainīta PVN piemērošanas kārtība elektroniskajiem sakariem, apraidei un elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem. Ja šos pakalpojumus sniedz PVN nemaksātājiem – personām, kas neveic saimniecisko darbību, – pakalpojumu sniegšanas vieta ir pakalpojuma saņēmēja mītnes vieta, deklarētā dzīvesvieta vai, ja

tādas nav, pastāvīgās uzturēšanās vieta. Attiecīgi arī PVN par šiem pakalpojumiem maksājams tur, kur atrodas pakalpojumu saņēmējs.

PVN režīma izmaiņas elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem tika apstiprinātas jau 2008.gadā, kad tika pieņemta [Padomes \(12.02.2008.\) Direktīva 2008/8/EK, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EEK attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas vietu](#). Pārejai uz jauno regulējumu visā ES bija paredzēts 7 gadu periods, kurš beidzas 31.12.2014.

Latvijā [PVN likuma](#) grozījumi jau ir pieņemti. Tie stāsies spēkā 01.10.2014., un drīzumā tiks pieņemti arī Ministru kabineta (MK) noteikumi, kas paskaidro normu piemērošanu. Norādījumi par PVN deklarācijas aizpildīšanu, deklarējot elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtos pakalpojumus, atrodami topošajos MK noteikumu *Par PVN deklarāciju* grozījumos.

Jaunā regulējuma būtība

Praktiski jaunais regulējums nozīmē, ka elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegto pakalpojumu sniedzējam PVN jāmaksā tajās valstīs, kurās atrodas tā klienti – PVN nemaksātāji, visbiežāk fiziskās personas. Lai to īstenotu, pakalpojumu sniedzējam ir jāreģistrējas kā īpašā režīma PVN maksātājam.

Ir paredzēti 2 īpašie režīmi:

- Savienības režīms – pakalpojumiem, kurus sniedz nodokļa maksātāji, kas veic uzņēmējdarbību Eiropas Kopienā (Kopiena), bet ne patērīga dalībvalstī;
- ārpussavienības režīms – pakalpojumiem, kurus ES dalībvalstu neapliekamām personām sniedz nodokļa maksātāji, kas neveic uzņēmējdarbību Kopienā.

Savukārt, lai vienkāršotu PVN nomaksas procedūru, pakalpojumu sniedzējam ir jāreģistrējas tikai 1 dalībvalstī un tajā arī jāveic nodokļa maksājumi par visiem pakalpojumiem, ko tas ir sniedzis ES teritorijā, deklarācijā uzrādot sniegto pakalpojumu apjomu un maksājamo nodokli pa valstīm. Dalībvalstu nodokļu administrācijas nodrošina savstarpējos norēķinus par šādi iekasēto PVN, pārskaitot katrai dalībvalstij pienākošos PVN summu, kā arī nodrošinot iespēju 3 gadu laikā pieprasīt kļūdaini samaksātā PVN atmaksu.

Reģistrēšanās īpašajam režīmam

Īpašā režīma ieviešanas un darbības kārtība, kā arī informācija, kas ir nepieciešama, lai reģistrētos īpašajam režīmam, ir noteikta Komisijas (13.09.2012.) Īstenošanas Regulā (ES) Nr.815/2012, ar ko nosaka sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (ES) Nr.904/2010 attiecībā uz īpašajiem režīmiem nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgā dalībvalstī un kas sniedz telekomunikāciju pakalpojumus, apraides pakalpojumus vai elektroniskos pakalpojumus personām, kuras nav nodokļa maksātājas.

Lai reģistrētos ārpussavienības režīma izmantošanai, nepieciešams norādīt B slejas 2. - 12.punktā minēto informāciju, kā arī 17.punktā prasīto informāciju, ja pakalpojumi tiek sniegti pirmo reizi. Savukārt, lai reģistrētos Savienības režīma izmantošanai, norāda C slejas 3. - 15.1.punktā minēto informāciju un 17.punktā prasīto informāciju, ja pakalpojumi tiek sniegti pirmo reizi.

Identifikācijas informācija:

A sleja	B sleja	C sleja
Ailes numurs	Ārpussavienības režīms	Savienības režīms
1.	Individuālais PVN identifikācijas numurs, ko piešķirusi identifikācijas dalībvalsts saskaņā ar Padomes (28.11.2006.) Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (Direktīva 2006/112/EK) 362.pantu	Individuālais PVN identifikācijas numurs, ko piešķirusi identifikācijas dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 369.d pantu, iekļaujot valsts kodu
2.	Valsts nodokļa maksātāja reģistrācijas numurs, ja tāds ir	
3.	Uzņēmuma nosaukums	Uzņēmuma nosaukums
4.	Uzņēmuma tirdzniecības nosaukums(-i), ja tas	Uzņēmuma tirdzniecības nosaukums(-i), ja tas (tie)

	(tie) atšķiras no uzņēmuma nosaukuma	atšķiras no uzņēmuma nosaukuma
5.	Pilna pasta adrese	Pilna pasta adrese
6.	Valsts, kurā atrodas nodokļa maksātāja uzņēmējdarbības vieta	Valsts, kurā atrodas nodokļa maksātāja uzņēmējdarbības vieta, ja tā neatrodas Savienībā
7.	Nodokļa maksātāja e-pasta adrese	Nodokļa maksātāja e-pasta adrese
8.	Nodokļa maksātāja tīmekļa vietne(-es), ja tāda(-as) ir	Nodokļa maksātāja tīmekļa vietne(-es), ja tāda(-as) ir
9.	Kontaktpersona	Kontaktpersona
10.	Tālruņa numurs	Tālruņa numurs
11.	IBAN vai OBAN numurs	IBAN numurs
12.	BIC numurs	BIC numurs
13.1.		Individuālais(-ie) PVN identifikācijas numurs(-i) vai, ja tāda(-u) nav, nodokļa maksātāja atsaucē numurs(-i), ko piešķirusi(-ušas) dalībvalsts(-is), kurā(-ās) nodokļa maksātājam atrodas pastāvīga(-as) iestāde(-es), kas nav identifikācijas dalībvalstī reģistrēta(-as) pastāvīga(-as) iestāde(-es)
14.1.		Pastāvīgo iestāžu, kas nav identifikācijas dalībvalstī reģistrētas pastāvīgas iestādes, pilna(-as) pasta adrese(-es) un tirdzniecības nosaukums(-i)
15.1.		PVN identifikācijas numurs(-i), ko piešķirusi dalībvalsts kā nodokļa maksātājam, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgajā dalībvalstī
16.	Elektroniskā deklarācija, ka nodokļa maksātājs nav reģistrēts PVN nolūkā Savienībā	
17.	Režīma izmantošanas sākuma datums	Režīma izmantošanas sākuma datums
18.	Nodokļa maksātāja iesniegtā pieprasījuma, kas reģistrējams saskaņā ar režīmu, datums	Nodokļa maksātāja iesniegtā pieprasījuma, kas reģistrējams saskaņā ar režīmu, datums
19.	Identifikācijas dalībvalsts lēmuma reģistrācijas datums	Identifikācijas dalībvalsts lēmuma reģistrācijas datums
20.		Rādītājs, kas liecina, vai nodokļa maksātājs ir PVN maksātāju grupa
21.	Individuālais(-ie) PVN identifikācijas numurs(-i), ko piešķirusi identifikācijas dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 362. vai 369.d pantu, ja tie iepriekš ir izmantojuši kādu no režīmiem	Individuālais(-ie) PVN identifikācijas numurs(-i), ko piešķirusi identifikācijas dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 362. vai 369.d pantu, ja tie iepriekš ir izmantojuši kādu no režīmiem

Līdzīgi kā PVN reģistrācijā arī par reģistrāciju īpašajam režīmam Valsts ieņēmumu dienestam (VID) ir jāņem 5 darba dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas.

PVN deklarēšana un taksācijas periods

Deklarācija par elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem sniedzama ik ceturksni līdz 20.datumam, tāpat arī PVN maksājams līdz 20.datumam.

Deklarācijā norādāmā informācija:

- katrā dalībvalstī sniegto pakalpojumu kopējā vērtība;
- katrā dalībvalstī aprēķinātā PVN vērtība;
- PVN likme;
- maksājamā PVN summa kopā.

Ja konkrētajā pārskata periodā nodokļu maksātājs pakalpojumus nav sniedzis, tad tam ir pienākums iesniegt PVN deklarāciju, norādot darījumu un PVN vērtības – 0.

Īpašais maksāšanas režīms neattiecas uz situāciju, kad uzņēmums, kas veic saimniecisko darbību kādā dalībvalstī, sniedz elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtos pakalpojumus šīs pašas dalībvalsts personām – šie darījumi ir jāuzrāda uzņēmuma *parastajā* PVN deklarācijā.

Lai gan elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegto pakalpojumu sniedzējiem jāreģistrējas īpašā režīma izmantošanai un jāsniedz PVN deklarācija, priekšnodokli par Latvijā iegādātajām precēm un pakalpojumiem ārpussavienības režīma un Savienības režīma izmantotājiem atmaksā 112.panta ([Padomes \(17.11.1986.\) Trīspadsmitā direktīva par dalībvalstu likumu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem – pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanas kārtība nodokļiem pakļautajām personām, kas nav reģistrētas Kopienas teritorijā](#)) vai 113.panta ([Padomes \(06.12.1979.\) Astotā direktīva par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem – kārtība pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanai nodokļu maksātājiem, kas nav reģistrēti attiecīgajā valstī](#)) noteiktajā kārtībā.

Tādēļ priekšnodokli neiekļauj PVN deklarācijā, bet gan pieprasa, iesniedzot atsevišķu iesniegumu tajā dalībvalstī, kurā uzņēmums veic saimniecisko darbību, vai trešās valsts uzņēmumam, nosūtot PVN atmaksas pieprasījumu dalībvalstij, kurā PVN ir samaksāts.

Dace Everte

Foto: Elīna Kursīte

Kas ir elektroniski sniegtie apraides pakalpojumi?

PVN piemērošanas vajadzībām elektroniski sniegtie apraides, elektronisko sakaru pakalpojumi ir definēti [Padomes \(15.03.2011.\) Īstenošanas regulā \(ES\) Nr.282/2011](#), ar ko nosaka īstenošanas pasākumus [Direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu \(Regula Nr.282/2011\)](#), tās 1.pielikumā, [Direktīvā 2006/112/EK un PVN likumā](#):

- a) *tīmekļa vietņu apkalpošana, tīmekļa resursu nodrošināšana, programmu un iekārtu uzturēšana no attāluma,*
- b) *programmatūras piegāde un atjaunināšana,*
- c) *attēlu, teksta un informācijas piegāde un piekļuves nodrošināšana datubāzēm,*
- d) *mūzikas, filmu un spēļu, tai skaitā laimes spēļu un azartspēļu, piegāde, kā arī politisku, kultūras, mākslas, sporta, zinātnes un izklaides raidījumu un ziņu piegāde,*
- e) *tālmācība.*

[Regula Nr.282/2011](#) precizē elektroniski sniegto pakalpojumi jēdzienu: tie *ietver pakalpojumus, kas ir sniegti ar interneta vai elektroniskā tīkla palīdzību un kas pēc savas būtības tiek sniegti pārsvarā automātiski un ar minimālu cilvēka iejaukšanos, un ko nav iespējams nodrošināt bez informācijas tehnoloģijām.*

Elektroniski sniegtie pakalpojumi ietver

- digitalizētu produktu piegādi, tostarp programmatūras un programmatūru izmaiņas un jauninājumus;
- pakalpojumus, kas nodrošina vai atbalsta saimnieciskās vai personiskās darbības prezentēšanu elektroniskajā tīklā, piemēram, tīmekļa vietnē vai lappusē;
- pakalpojumus, ko automātiski ģenerē dators ar interneta vai elektroniskā tīkla starpniecību, reaģējot uz pakalpojuma saņēmēja specifisko datu ievietošanu;
- tiesību nodošanu par atlīdzību laist preces vai pakalpojumus apgrozībā tīmekļa vietnē, kas darbojas kā tiešsaistes tirgus, kurā potenciālie pircēji ar automātiskas procedūras palīdzību piedalās vairāksolīšanā un par kuru pusēm paziņo ar datora automātiski ģenerēta elektroniskā pasta starpniecību;
- interneta pakalpojumu paketes (ISP), kurās telekomunikāciju komponente ir papildu un sekundāra daļa (piemēram, piedāvājumi, kuros bez interneta pieejas iekļauti arī citi elementi, kā satura lapas, kas sniedz pieeju ziņām, laika vai tūrisma ziņām; spēles; tīmekļa vietņu mitināšana; pieeja sarunām tiešsaistē utt.);
- [Regulas Nr.282/2011](#) 1.pielikumā uzskaitītos pakalpojumus.

Tāpat [Regulas Nr.282/2011](#) 7.pantā ir uzskaitīta arī virkne preču un pakalpojumu, ko PVN piemērošanas vajadzībām neuzskata par elektroniski sniegtiem pakalpojumiem.

Kurus uzņēmumus skars [PVN likuma](#) grozījumi?

Pakalpojumu sniedzējs	Pakalpojumu saņēmēji	Pakalpojumu sniedzēja pienākumi
Latvijas uzņēmums	Latvijas personas (neveic saimniecisko darbību)	Īpašo PVN režīmu nepiemēro, darījumus uzrāda PVN deklarācijās tāpat kā līdz šim.
	Citu dalībvalstu neapliekamas personas	Pakalpojumu sniedzējs reģistrējas kā īpašā režīma PVN maksātājs kādā no dalībvalstīm, kurās sniedz pakalpojumus un iesniedz deklarācijas, uzrādot sniegtos pakalpojumus visās ES dalībvalstīs.
	Trešo valstu neapliekamas personas	Saskaņā ar PVN likuma 30.panta 2.daļu pakalpojumu sniegšanas vieta ir trešā valsts, Latvijā nodokļu pienākumu nav. PVN deklarācijā uzrāda 48 ² .ailē – citās valstīs veiktie darījumi.
Citas dalībvalsts uzņēmums	Latvijas personas (neveic saimniecisko darbību)	Reģistrējas Latvijā vai citā dalībvalstī, kas nav mītnes valsts, un tur iesniedz PVN deklarācijas, norādot visās dalībvalstīs sniegto pakalpojumu vērtību un veicot nodokļu maksājumus šajā dalībvalstī.
Trešās valsts uzņēmums	Latvijas personas (neveic saimniecisko darbību)	Reģistrējas Latvijā vai citā dalībvalstī, tur iesniedz PVN deklarācijas, norādot visās dalībvalstīs sniegto pakalpojumu vērtību, un atbilstoši veic PVN maksājumus

Piemēram, Latvijas uzņēmumam, kurš pārdod viedtālruni vai planšetdatora aplikāciju, veido mājaslapas vai nodrošina televīzijas apraides pakalpojumus fiziskajām personām, kas dzīvo citās dalībvalstīs, būs jāreģistrējas Latvijā vai citā dalībvalstī īpašajam režīmam un, apkopojot informāciju par saviem pircējiem, jāmaksā PVN, piemērojot pircēja dalībvalsts PVN. Savukārt Latvijas patērētājam, fiziskajai personai, saņemot elektroniskos pakalpojumus no citas dalībvalsts personas, jāērēķinās, ka pakalpojums tiks aplikts ar Latvijas PVN.

Katra uzņēmuma darbā radīsies vēl virkne praktiskas dabas jautājumu, piemēram, vai konkrēti darījumi ir elektroniski sniegti pakalpojumi. Sagaidāms, ka atsevišķos gadījumos būs problēmas, noskaidrojot precīzu pakalpojumu saņēmēja dzīvesvietas adresi un tamlīdzīgi. Nodokļu maksātājiem īpaši jāpārdomā, vai pašreiz par klientiem pieejamā informācija ir pietiekama to prasību izpildei, kas būs spēkā no 2015.gada.